

B

Pedagoginen toimintamalli 2016

- älyllä ja ilolla osajaksi

Kajaanin ammattikorkeakoulu Oy

Kajaani University of Applied Sciences

Pedagoginen malli 2016

– älyllä ja ilolla osaajaksi

Kajaanin ammattikorkeakoulun julkaisusarja B

Raportteja ja selvityksiä 54

Kirjoittajat:

Auno Päivi

Heikkinen Eija

Itkonen Heli

Karhu Anne

Karjalainen Riitta-Liisa

Korkealehto Kirsi

Määttä Anne

Oikarinen Arja

Rajander Tuula

Ravelin Teija

Ruotsalainen Mervi

Takala Katri

Yhteystiedot:

Kajaanin Ammattikorkeakoulun kirjasto

PL 240, 87101 KAJAANI

Puh. 044 7157042

Sähköposti: amkkirjasto@kamk.fi

<http://www.kamk.fi>

Kajaanin ammattikorkeakoulun julkaisusarja B 54 / 2016

ISBN 978-952-9853-90-8

ISSN 1458-915X

SISÄLLYS

1 PEDAGOGISEN TOIMINTATAVAN LÄHTÖKOHDAT	1
1.1 Kajaanin ammattikorkeakoulun strategia ja osaamisalueet.....	1
1.2 Toimintaa ohjaavat strategiat ja toimenpideohjelmat	4
1.3 Tulevaisuuden osaamisen tuottaja.....	5
2 OSAAMISEN KEHITTYMINEN ÄLYKKÄÄSSÄ KAMK:SSA.....	6
2.1 Ilmiöpohjainen oppiminen ja oppimiskäsitys	6
2.2 Osaamisperustainen opetussuunnitelma	9
2.3 Opetusmenetelmät ja oppimisympäristöt	13
2.3.1 KAMK:n opetusmenetelmät ja oppimisympäristöt	13
2.3.2 KAMK kansainvälisyyden todellisena hyödyntäjänä ...	19
2.3.3 Yrittäjämäinen KAMK.....	20
2.4 Osaamisen ja oppimisen arviointi.....	21
LÄHTEET	26
LIITTEET	

1 PEDAGOGISEN TOIMINTATAVAN LÄHTÖKOHDAT

1.1 Kajaanin ammattikorkeakoulun strategia ja osaamisalueet

Kajaanin ammattikorkeakoulun strategia (KAMK'24-strategia) pohjautuu Kainuun alueellisiin strategioihin ja valtakunnallisiin korkeakoulupoliittisiin linjauksiin. Se edistää KAMKin asemaa ja vaikuttavuutta osana suomalaista korkeakoulujärjestelmää. Strategian avulla vahvistetaan aluevaikuttavuutta ja kansainvälisyyttä. Visio ”Suomen älykkäin korkeakoulu” ohjaa toimintaa kaikilla tasoilla. KAMKin vahvuusalueena on älykkäät ratkaisut, jolla tarkoitetaan ratkaisuja, jotka lisäävät kansainvälisen tason osaamista uusien liiketoimintamallien, palveluiden, innovaatioiden ja teknologioiden tuottamisessa. Osaamisalueet tuottavat tätä osaamista koulutuksessaan sekä tki-toiminnassaan. Henkilökunnalta edellytetään asiantuntijuutta opetus-, tutkimus- ja kehitys (T&K)- sekä aluekehitystehtävissä.

Henkilöstöltä edellytetään ohjaus-, tulkitsemis-, arviointi- ja kehittämisosaaamista. Ohjausosaamisella tarkoitetaan sitä, että opetussuunnitelman rakenteet tunnustetaan johtamisessa ja henkilöstöä organisoidaan opetussuunnitelman edellyttämien osaamisten perusteella. Tulkitsemisosaaminen edellyttää organisaation tavoitteiden ja toimintatapojen konkretisointia henkilöstön omassa toiminnassa. Arviointiosaaminen näyttäytyy kehittävän arvioinnin menettelytapojen hyödyntämisessä; kerätään palautetta, sitä hyödynnetään ja toimintaa muutetaan tarvittaessa. Kehittämisosaaamisessa henkilöstön tutkiva ja kehittävä työote tuo esiin uudenlaisia tapoja toimia.

Kajaanin ammattikorkeakoulu on ollut 1.1.2014 alkaen osakeyhtiö. Toiminnallisen organisaation muodostavat viisi osaamisaluetta sekä kampus-, tki- ja koulutuspalvelut. Organisaation tki-palveluihin kuuluvat Kajaanin korkeakoulukonsortion [Aikuis- ja täydennyskoulutuksen palveluyksikkö AIKOPA](#) sekä mittaus- ja tietojärjestelmiin erikoistunut [tutkimus- ja koulutuskeskus CEMIS](#).

Osaamisalueista **Kone- ja kaivostekniikka** on vahvasti kehittyvä toiminta- ja osaamisalue (sisältäen myös rakennustekniikan koulutuksen). Osaamisalueen profiilina ovat tuotantojärjestelmät. **Tietojärjestelmät**-osaamisalue integroi tietojenkäsittelyn ja tietotekniikan osaamisen osaksi alueellisesti ja valtakunnallisesti merkittävää mittaus- ja tietojärjestelmien tutkimus- ja koulutuskeskusta CEMIS:tä. Osaamisalueen profiilina ovat pelit ja simulaatiot. **Liiketoiminta ja innovaatiot** -osaamisalue vastaa liiketalouden koulutuksesta ja edistää muiden osaamisalueiden liiketoimintaosaamisen ja -edellytysten kasvamista sekä mahdollistaa yritystoiminnan kehittymistä. Osaamisalueen profiilina ovat yrittäjyys ja uudet liiketoimintamahdollisuudet. **Aktiveittimatkailun** osaamisalueella tarkoitetaan valtakunnallisesti ainutlaatuista liikunnan ja matkailun yhdistävää toiminnallista kokonaisuutta. Osaamisalueen profiilina ovat elämykselliset aktiviteetit. **Sairaan- ja terveydenhoito**-osaamisalue on vahvasti alueellinen toiminto, joka tukee alueen sosiaali- ja terveystalouden sekä yritystoiminnan kehittymistä. (kuvio 1.)

Kuvio 1. Kajaanin ammattikorkeakoulun osaamisalueet

Osaamisalueen profiilina on älykäs kotihoito. Kehittämiskohteiden (koulustoiminta ja T&K-toiminta ja kampuspalvelut) osalta on käytössä matriisi-mainen vastuutus, joissa vastuu on kehitysjohtajilla ja henkilöstö- ja talousjohtajalla (kuvio 2).

Aikuis- ja täydennyskoulutuspalvelut AIKOPAn muodostavat Oulun yliopiston Kajaanin yliopistokeskuksen ja Kajaanin ammattikorkeakoulun täydennyskoulutusyksiköt. AIKOPA tarjoaa työelämän tarpeita vastaavia korkeakoulutasoisia täydennyskoulutus-, asiantuntija- ja kehityspalveluja Kainuun, Pohjois-Suomen ja Ylä-Savon alueelle sekä myös valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. AIKOPA toteuttaa palvelutarjonnassaan emo-organisaatioidensa vahvuusalueita.

Kuvio 2. Kajaanin ammattikorkeakoulun osaamisalueiden ja kehittämiskohdeiden matriisi.

KAMK'24-strategia ja toiminnan uudelleen organisoituminen edellyttävät henkilöstöltä uudenlaista asiantuntijuutta ja tapaa tehdä työtä organisaation sisällä monialaisesti. Tarvitaan myös yhteistyötä muiden koulutusorganisaatioiden, alueen yritysten, muun työelämän sekä kansainvälisten kumppaneiden kanssa.

1.2 Toimintaa ohjaavat strategiat ja toimenpideohjelmat

Toiminnan suunnittelua ohjaavat opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa sovitut tavoitteet, toimenpideohjelma ja toteutussuunnitelma (neljälle vuodelle), kehittämiskohteiden sekä osaamisalueiden ja yksiköiden toimintasuunnitelmat (2 vuoden suunnitelmat).

KAMK'24-strategian taustalla vaikuttavat Kainuun ohjelma 2015 ja Kainuun korkeakoulustrategia. Kainuu-ohjelma muodostuu maakuntasuunnitelmasta 2035 ja maakuntaohjelmasta 2014–2017. Maakuntasuunnitelma linjaa maakunnan kehittämisen tavoitteet pitkällä aikavälillä ja maakuntaohjelma lähiajan kehittämisen strategiset valinnat. Kainuun tulevaisuuden visiona vuoteen 2035 on Hyvinvoiva ja elinvoimainen Kainuu. Kainuulaisessa yhteistyössä korostuu työvoiman tarpeeseen liittyvä ennakointi, ikääntyvän väestön, korkean työttömyyden ja harvaan asutun alueen huomiointi. Kainuun kehittämisessä tärkeitä näkökulmia ovat osaaminen, kestävä kehitys, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, kansainvälisyys, kulttuuri ja kainutlaatuisuus sekä digitaalisuus. Myös maaseutu ja kolmas sektori huomioidaan etenkin yhdenvertaisuuteen liittyen. Kainuun ohjelmaa tukevat Kainuun Venäjä – strategia 2020, Iän iloinen Kainuu 2030 - ikääntymispoliittinen strategia, Kainuun ilmastostrategia 2020, Kainuun ympäristöohjelma 2020 sekä Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä: Terveydenhuollon järjestämissuunnitelma 2013–2016. Kainuun vahvuuksiin liittyvät kärkialat ovat matkailu ja palvelut, teknologiateollisuus, biotalous ja kestävä kaivannaisala. (Kainuun ohjelma 2015)

Kainuun korkeakoulustrategia perustuu Kainuun kehittämistarpeisiin. Strategian avulla edistetään korkeakoulujen (Oulun yliopisto, Lapin yliopisto, Itä-Suomen yliopisto, KAMK, CEMIS, AIKOPA,) välistä yhteistyötä Kainuussa. Yhteistyötä luodaan erityisesti hyvinvointialalle (ravitsemus, terveys ja liikunta), mittaus- ja tietojärjestelmiin (pelit ja simulaatiot) sekä kaivannaisalalle.

1.3 Tulevaisuuden osaamisen tuottaja

Toiminnan suunnittelua ohjaavat opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa sovitut tavoitteet, toimenpideohjelma ja toteutussuunnitelma (neljälle vuodelle), kehittämiskohteiden sekä osaamisalueiden ja yksiköiden toimintasuunnitelmat (2 vuoden suunnitelmat).

KAMK'24-strategian taustalla vaikuttavat Kainuun ohjelma 2015 ja Kainuun korkeakoulustrategia. Kainuu-ohjelma muodostuu maakuntasuunnitelmasta 2035 ja maakuntaohjelmasta 2014–2017. Maakuntasuunnitelma linjaa maakunnan kehittämisen tavoitteet pitkällä aikavälillä ja maakuntaohjelma lähiajan kehittämisen strategiset valinnat. Kainuun tulevaisuuden visiona vuoteen 2035 on *Hyvinvoiva ja elinvoimainen Kainuu*. Kainuulaisessa yhteistyössä korostuu työvoiman tarpeeseen liittyvä ennakointi, ikääntyvän väestön, korkean työttömyyden ja harvaan asutun alueen huomiointi. Kainuun kehittämisessä tärkeitä näkökulmia ovat osaaminen, kestävä kehitys, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, kansainvälisyys, kulttuuri ja kainutlaatuisuus sekä digitaalisuus. Myös maaseutu ja kolmas sektori huomioidaan etenkin yhdenvertaisuuteen liittyen. Kainuun ohjelmaa tukevat Kainuun Venäjä – strategia 2020, Iän iloinen Kainuu 2030 - ikääntymispoliittinen strategia, Kainuun ilmastostrategia 2020, Kainuun ympäristöohjelma 2020 sekä Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä: Terveydenhuollon järjestämissuunnitelma 2013–2016. Kainuun vahvuuksiin liittyvät kärkialat ovat matkailu ja palvelut, teknologiateollisuus, biotalous ja kestävä kaivannaisala. (Kainuun ohjelma 2015)

Kainuun korkeakoulustrategia perustuu Kainuun kehittämistarpeisiin. Strategian avulla edistetään korkeakoulujen (Oulun yliopisto, Lapin yliopisto, Itä-Suomen yliopisto, KAMK, CEMIS, AIKOPA,) välistä yhteistyötä Kainuussa. Yhteistyötä luodaan erityisesti hyvinvointialalle (ravitsemus, terveys ja liikunta), mittaus- ja tietojärjestelmiin (pelit ja simulaatiot) sekä kaivannaisalalle.

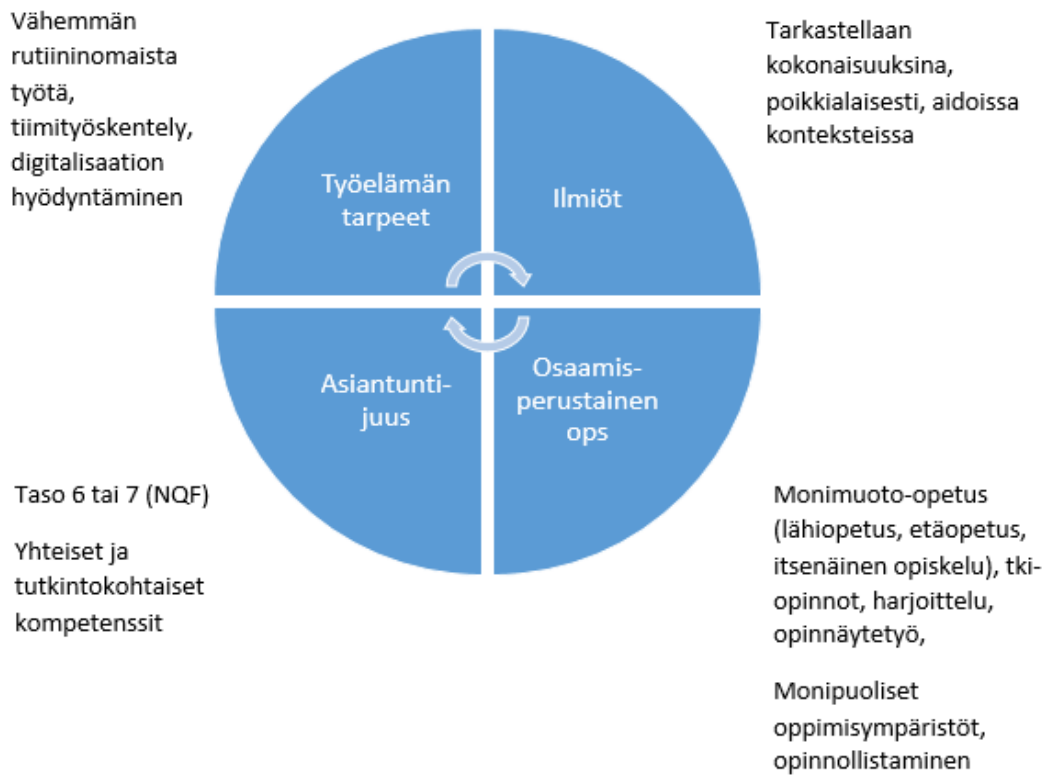
2 OSAAMISEN KEHITTYMINEN ÄLYKKÄÄSSÄ KAMK:SSA

2.1 Ilmiöpohjainen oppiminen ja oppimiskäsitys

KAMK:ssa oppimisen lähestymistapa pohjautuu ilmiöpohjaisuuteen. Ilmiöpohjaisessa oppimisessa ja opetuksessa lähtökohtana ovat kokonaisvaltaiset, todelliset ilmiöt. Keskeistä on, että ilmiöitä tarkastellaan aidoissa konteksteissa, työelämän toimeksiantoina. Tietoja, taitoja ja asenteita opitaan oppiainerajat ylittäen.

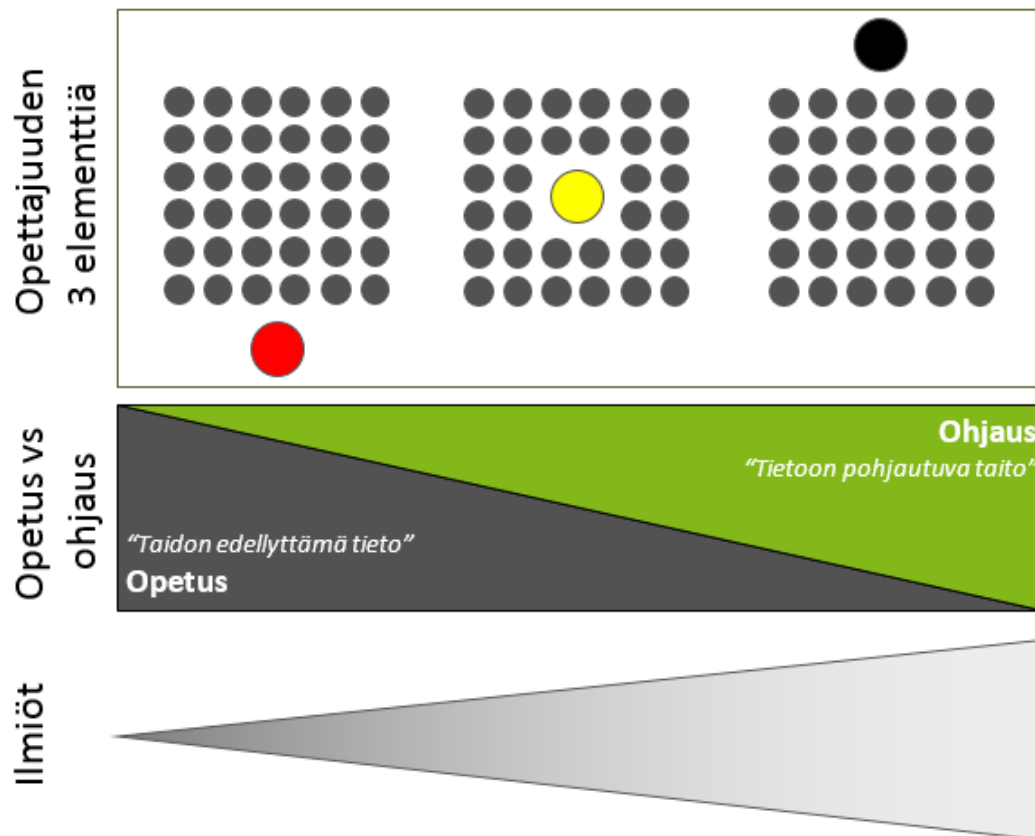
Ilmiöpohjaisen oppimisen taustalla on sosiokonstruktivistinen oppimiskäsitys. Sen mukaan tieto rakentuu, kun yksilöt osallistuvat yhteisten ongelmien ja tehtävien ratkaisemiseen tiimeissä. Tieto ei ole vain yksilön sisäinen elementti vaan se muodostuu sosiaalisessa kontekstissa. Yksilöllisestä oppimisen tarkastelusta siirrytään kontekstin kautta sosiaalisen vuorovaikutuksen korostamiseen. *Opiskelijan* oma aktiivinen toiminta ja merkityksen rakentamisprosessi toimivat pohjana oppimiselle. Opiskelija ottaa vastuuta oppimisestaan ja pyrkii aktiivisesti saavuttamaan tavoitteena olevan osaamisen. Hän soveltaa tietoa jo opiskelunsa aikana. Tämä osaltaan vahvistaa niitä taitoja, joita opiskelija tarvitsee työelämässä.

Opettaja on yhä vahvemmin oppimisen asiantuntija ja ohjaaja, ei pelkästään opetettavan tietosisällön haltija ja välittäjä. Tiimiopettajuus on yksi opettajuuden muoto. Ilmiöpohjaisessa opetuksessa tiimin opettajilla on yhteiset tavoitteet, resurssit sekä toimintatavat. Jokainen vastaa omalta osaltaan tavoitteiden toteutumisesta. KAMKin *asiantuntijapalveluiden henkilöstöä* kiinnitetään opetukseen, esim. informaattikko on mukana opinnäytetyön eri vaiheissa. Projektityöntekijät ja kehitysinsinöörit voivat osallistua oppimisprojektien toteutukseen, opinnäytetyön ohjaukseen jne. KAMKissa opetuksessa hyödynnetään poikkialaisuutta.

Kuvio 3. Ilmiöpohjainen oppiminen KAMKissa.

Opiskelijakeskeisyyden vahvistaminen tarkoittaa opettajan roolin muuttamista oppimisen ja kehittymisen mahdollistajaksi. Opettaja muuttuu opettamisen asiantuntijasta oppimisympäristön luomisen asiantuntijaksi. Tämä korostuu taitojen harjoittamisen sekä opitun teorian tiedon soveltamisen vaiheessa. (kuvi 4.)

Kuvio 4. Opettajuuden kolme elementtiä (Kilpeläinen 2015)

Opetus, T&K-toiminta ja työelämäyhteistyö muodostavat ehjän, vuorovaikutteisen kokonaisuuden, jonka avulla vastataan ammattikorkeakouluun kohdistuviin odotuksiin. Ammatillisuus edellyttää tiedon ymmärtämistä ja muokkaamista vuorovaikutuksessa opiskelijan, opettajan ja työelämän välillä.

Ylemmässä ammattikorkeakoulututkinnossa korostuvat oppimisen kontekstina olevat autenttiset työelämän käytännöt. Kehittämistarpeiden ympärille muodostuu tilapäisiä verkostoja, yhteisöjä ja tiimejä. Oppimisen painopiste on oppimis- ja työyhteisöjen tarpeissa yli organisaatorajojen. Yamk-opiskelijat muodostavat oppimisyhteisön, jossa ilmenee vahva sosiaalinen tuki ja luottamus. Yhteisö muodostaa merkittävän yhteisöllisen reflektion tilan. Reflektiivinen toiminta ulottuu käytännön tilanteiden tarkkailusta niiden taustalla olevien prosessien systemaattiseen jäljittämiseen. Opiskelijan oppiminen saatetaan dialogiin, vuorovaikutukseen ilmiötä koskevien teorioiden, käsitteiden ja tutkimusten kanssa.

Asiantuntijuuden syventäminen ja kehittäminen on yamk-tutkinnon pedagogiikan perusta. Jaetun asiantuntijuuden avulla muodostuu uusia työskentelymalleja, jotka lisäävät osaamista muuttuvissa toimintaympäristöissä. Oman osaamisen jakaminen ja yhteisöllistä oppimista tukevat opetusmenetelmät auttavat soveltamaan jaettua asiantuntijuutta myös oman työyhteisön työskentelymallina. Myös hiljaisen tiedon merkitys korostuu työelämäkeskeisessä ja -perustaisessa opiskelussa ja ammatillisessa toiminnassa. Jaettua asiantuntijuutta voidaan hyödyntää, kun yamk-opiskelijat ja alumnit mentoroivat perustutkinto-opiskelijoita.

Kajaanin ammattikorkeakoulun oppimiskäsitys on sosiokonstruktivismi. Opettaja toimii oppimisen asiantuntijana ja ohjaajana. Opiskelijan oma aktiivinen toiminta ja merkityksen rakentamisprosessi toimivat pohjana oppimiselle.

2.2 Osaamisperustainen opetussuunnitelma

Kajaanin ammattikorkeakoulussa on osaamisperustainen opetussuunnitelma. Siinä kuvataan tutkintoihin sisällytetyt ammattikorkeakoulujen *yhteiset kompetenssit* (oppimisen taidot, eettinen osaaminen, työyhteisöosaaminen, innovaatio-osaaminen, kansainvälistymisosaaminen) sekä *tutkintokohtaiset kompetenssit*. KAMKissa määritellään yhteisenä kompetenssina **älykkäät ratkaisut osaamisen** –kehittymistä seuraavasti: Opiskelija osaa soveltaa tietojaan ja taitojaan oman ammattialansa teknologissa ratkaisuissa sekä uusien liiketoimintamallien ja palveluiden kehittämisessä. Hän osaa arvioida ja kehittää erilaisissa työelämän konteksteissa uusiin ratkaisuihin tähtäävää toimintaa monialaisissa tiimeissä.

Opetussuunnitelmassa painottuu työelämäläheisyys. Opintojaksoja liitetään aitoihin työelämäprojekteihin, kehittämistehtäviin ja mahdollistetaan opinnollistaminen. Tavoitteena on, että 70 opintopistettä toteutuu tutkimus- ja kehittämisopintoina. KAMKissa sisältyy jokaiseen koulutukseen kansainvälisyyspolku, yrittäjyyspolku ja älykkäät ratkaisut –polku.

Opetussuunnitelmassa *kuvataan* tutkintoon johtavan koulutuksen tavoitteet sekä vuositeemat (perehtyjästä osaajaksi, soveltajaksi ja kehittäjäksi). Kuvaus koko opetussuunnitelmasta on liitteessä 1.

Opetussuunnitelmatyö *etenee pääpiirteittäin* seuraavasti:

- koulutuksien perustehtävän määrittely sidosryhmiltä saadun palautteen pohjalta, minkä jälkeen määritellään kompetensseihin pohjautuva ydinosaaminen
- koulutuksen rakenteen kuvaus (moduulit ja opintojaksot)
- opintokokonaisuuksien (moduulien) ja opintojaksojen tavoitteiden ja sisällön suunnittelu sekä mitoitus
- kustakin opintojaksosta laaditaan lukuvuosittain toteuttamissuunnitelma

Kajaanin ammattikorkeakoulun osaamisperustainen opetussuunnitelma on rakenteellisilta ominaisuuksiltaan moduulimalli, jossa opintojaksot on koottu pakollisiksi tai valinnaisiksi kokonaisuuksiksi. Opintojaksojen kytkeminen laajemmaksi osaamisalueeksi auttaa opiskelijaa kokonaisuuksien hallintaan. Moduuleilla tavoitellaan riittävän laajoja kokonaisuuksia, esim. 15 op.

Jokainen moduuli muodostaa yhtenäisen opintokokonaisuuden, joka voidaan suorittaa yhtenäisenä, tai se voi koostua erillisistä opintojaksoista. Erillisille opintojaksoille voidaan määritellä suositeltava suoritusjärjestys. Moduuli toteutuu lukukauden tai lukuvuoden aikana. Moduulille määritellään tavoite, ja sen laatimisesta vastaa moduulivastaava yhdessä moduulissa opettavien opettajien kanssa. Moduulivastaava koordinoi moduulissa olevien opintojaksoihin liittyvän opetuksen kokonaissuunnittelua: opetuksen sisältöä, tavoitteita, opetusmenetelmiä, oppimistehtäviä ja työnjakoa.

Kajaanin ammattikorkeakoulun opetussuunnitelmamallissa voi joillakin koulutusaloilla olla osittain juonneopetussuunnitelman piirteitä. Tällöin opintojaksot ovat monitieteisiä tai useista oppiaineista koostuvia ydinkokonaisuuksia, jotka nivoutuvat moduuleihin opintojen eri vaiheissa. Juonneopetussuunnitelmassa olevat juonteet voi operationalisoida projekteiksi, joista opiskelijat laativat konkreettisen tuotoksen. On myös poikkialaisia moduuleja, jotka toteutuvat kaikilla koulutusaloilla. Näiden moduulien kautta opiskellaan tekevä AMK-toimintatapaa sekä liiketoiminta- ja projektiosaamista.

Opetussuunnitelmatyö etenee KAMK:n ops-vuosikellon mukaisesti, joka löytyy työryhmäsivustolta:

<http://workspaces.hallinto.kajak.fi/laatu/laadunvarmistus/default.aspx>

- Prosessit, P1. 1 OPS. Opetussuunnitelmaan liittyvät läheisesti myös opinnäytetyö-, harjoittelu-, opintojakson toteuttaminen ja opintojen ohjaus-prosessit.

Opetussuunnitelman kehittämisessä noudatetaan KAMK:n strategian mukaista jatkuvan kehittämisen periaatetta, ja siinä käytetään apuna korkeakoulumme palautejärjestelmää.

Aikuis- ja täydennyskoulutuspalvelut AIKOPAn tarjoamien koulutusten suunnitteluprosessi eroaa jonkin verran tutkintoon johtavan koulutuksen opetussuunnitelmatyöstä. Seuraavassa kuvataan AIKOPAn tarjoamat täydennyskoulutuspalvelut ja niiden opetussuunnitelmien sisältöön vaikuttavat tekijät ryhmiteltyinä koulutusmuotojen mukaisesti:

- **Avoin ammattikorkeakouluopetus** toteutetaan Kajaanin ammattikorkeakoulun tutkinto-opetuksen opetussuunnitelmien mukaisesti. Koulutustarjonnan suunnittelussa otetaan huomioon erityisesti alueelliset koulutustarpeet ja elinikäisen oppimisen mahdollistaminen.

- **Työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen ja yhteishankintakoulutusten** tavoitteena on työvoiman kysynnän ja tarjonnan tasapainottaminen, työttömyyden torjuminen ja työvoimatarpeen tyydyttäminen. Koulutusten sisällöt ja toteutus suunnitellaan tavoitteet huomioiden tarjouspyynnön perusteella yhteistyössä työelämän kanssa.
- Maksupalveluna ja hankkeina toteutettavat **teemaseminaarit ja ammatillinen täydennyskoulutus** suunnitellaan työelämästä nousevien osaamis- ja koulutustarpeiden perusteella. Erityistä huomiota kiinnitetään alueellisiin muutostarpeisiin. Koordinoitu verkostoyhteistyö alueen toimijoiden ja asiakkaiden kanssa turvaa eri ryhmille toteutettujen koulutusten laadun.
- Maksupalveluna tarjottavat **tilaus- ja henkilöstökoulutukset** suunnitellaan kiinteässä yhteistyössä koulutuksen tilaajan kanssa, ja niillä vastataan henkilöstön osaamisen kehittämiseen kuten tiettyyn yksittäiseen (työ)yhteisön osaamisvajeeseen (esim. kielitaito, asiakaspalvelutaidot, substanssiosaaminen).
- Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksella toteutettavat **erikoistumiskoulutukset** suunnitellaan ammattikorkeakoulujen alakohtaisissa verkostoissa kiinteässä yhteistyössä työelämän kanssa. Opin-tojen tavoitteena on tuottaa osaamista sellaisilla asiantuntijuuden aloilla, joilla ei ole markkinaehtoisesti toteutettua koulutustarjontaa.

Aikuis- ja täydennyskoulutuspalvelut AIKOPAn tarjoamien täydennyskoulutusten opetussuunnitelmat laaditaan kiinteässä yhteistyössä työelämän ja koulutuksen tilaajan kanssa. Erityistä huomiota opetussuunnitelmissa kiinnitetään alueellisiin tarpeisiin.

2.3 Opetusmenetelmät ja oppimisympäristöt

2.3.1 KAMK:n opetusmenetelmät ja oppimisympäristöt

KAMK:n **opetusmenetelmät** antavat opiskelijalle hyvät sosiaaliset taidot ja kehitysmahdollisuudet, tukevat ammatillista kasvua. Taulukossa 1 on kuvattu esimerkkejä käytössämme olevista opetusmenetelmistä.

KAMKissa toteutetaan pääsääntöisesti monimuoto-opetusta, jolla tarkoitetaan sitä, että opetus toteutuu osittain lähiopetuksena ja osittain etäopetuksena. Tätä koulutuksen tapaa kutsutaan termillä sulautuva opetus (blended learning). Opinnoissa korostuu niin yhteisöllisyys kuin opiskelijan oma yksilöllinen oppimispolku. Etäjaksoilla yhteisöllinen vuorovaikutus verkossa ja reflektointi ovat keskiössä. Monimuoto-opetuksella mahdollistetaan etäopiskelu, opintojen joustavuus ja opintojen tehostuminen.

Oppimistehtävät kiinnitetään työelämän ilmiöihin ja kysymyksiin. Työelämän ilmiöt voivat olla monialaisia ja opinnoissa mahdollistetaan poikkialainen yhteistyö muiden koulutusten opiskelijoiden kanssa. Tällaista opiskelua voidaan kutsua myös Learning By Doing tai Problem Based-oppimiseksi. Tavoitteena on lisätä verkko-opetusta siten, että vuoteen 2024 mennessä opetuksesta 40 % toteutuu verkko-opetuksena. Se mahdollistaa ympärivuotisen opiskelun.

Ammattikorkeakoulussa opiskelevilla opiskelijoilla on enenevässä määrin kokemusta jo perus- ja nuorisoasteen koulutuksessa käytetyistä digitaalisista opetusmenetelmistä. Tätä osaamispohjaa hyödynnetään opetuksessa; se motivoi, aktivoi ja tukee itseohjautuvuutta.

Taulukko 1. Esimerkkejä KAMK:ssa käytössä olevista opetusmenetelmistä.

Opetusmenetelmä	Kuvaus
Projektioppiminen	<p>Pitkä työskentely tietyn aiheen parissa. Vaiheet:</p> <p>Tavoitteiden määrittely</p> <p>Työnjaosta sopiminen</p> <p>Tiedon keräys</p> <p>Työskentely</p> <p>Tulosten arviointi</p>
Ongelmanratkaisu	<p>Oppisisältö problematisoidaan ja siihen haetaan ratkaisua ongelmanratkaisu-tekniikkaa käyttäen.</p> <p>Pienryhmissä kerätään teoreettista tietoa ongelmaan liittyen ja sitä sovelletaan ongelman ratkaisuun.</p>
Tutkiva oppiminen	<p>Opiskelija ohjaa omaa oppimistaan asettamalla ongelmia, muodostamalla omia käsityksiään ja selityksiään sekä hakemalla tietoa itsenäisesti ja rakentamalla näin syntyneestä tiedosta laajempia kokonaisuuksia. Keskeistä on tutkimusprosessin jakaminen oppimisyhteisössä ja yhteisön jäsenten jatkuva vuorovaikutus jotta saavutetaan hyvät oppimistulokset. Opettajan rooli on tärkeä tämän prosessin ohjaajana.</p>
Portfolio-oppiminen	<p>Portfolion rakenne muodostuu opetus-suunnitelman osaamistavoitteista, joiden mukaan opiskelija etenee ja täyttää omaa portfolioaan tuotoksillaan ja osaamisellaan. Opiskelija on aina tietoinen oppimisen tavoitteista ja etenee niitä kohti. Portfolion mahdollistamat yksilölliset tavoitteet ja joustavat opintopolut tukevat motivaatiota ja opintoihin sitoutumista.</p>

Opinnollistaminen	Opiskelija oppii koulutuksen tavoitteiden mukaista osaamista työssään. Opinnollistamisessa opiskelija, työpaikan edustajat ja opettaja sopivat, mitä opintokokonaisuuksia tai osia työssä voidaan oppia ja miten osaaminen näytetään.
Flipped learning	Käänteinen opetus, jonka tavoitteena on saada opiskelijat tutustumaan ensin itsenäisesti uuteen asiaan, minkä jälkeen asian käsittelyä jatketaan yhdessä. Kyse on yhteisöllisestä oppimisesta, jossa opiskelija hyödyntää yhteisöä ja opettaja omaan motivoitumiseensa. Korostaa opiskelijan omaa aktiivisuutta, opiskelijoiden vuorovaikutusta ja teknologian ja internetresurssien käyttöä oppimisessa.
Pelillistäminen	Pelaamiseen liittyvien elementtien hyödyntäminen opetuksessa. Pelillistämisen tapoja ovat mm. tarinallistaminen ja palkitseminen. Tarinallistamisessa oppimistehtävän ympärille luodaan luovaa ongelmanratkaisua vaativa konteksti.
Oppimispelit	Lauta-, kortti- tai digitaalisten pelien avulla tapahtuva oppiminen, yksin, pareittain tai ryhmissä. Soveltuu aiemmin opitun harjoittamiseen, kertaamiseen ja testaamiseen sekä monimutkaisten taitojen oppimiseen.

Korkeakoulussa on perinteisen luokkaopetuksen lisäksi useita innovatiivisia **oppimisympäristöjä**, jotka tukevat opiskelijan osaamisen kehittymistä. Ilmiöpohjaisuus on avainasemassa eri oppimisympäristöjen hyödyntämisessä. Oppimisympäristöissä kohtaavat opiskelija, henkilöstö, alueen yritykset ja muut sidosryhmät. Perinteistä lähiopetusta käytetään erityisesti perusopinnoissa, kun teorialla on tärkeä merkitys ja rakennetaan pohjaa osaamiselle. Lähiopetuksessa hyödynnetään alueen yrityksistä ja organisaatioista tulevia vierailevia luennoitsijoita sekä alumneja. Monipuolisten oppimisympäristöjen kautta oppijat saatetaan kohtaamaan uusia tilanteita, joissa on mahdollisuus uusille oivalluksille dialogiin perustuvassa prosessissa.

Oppimisympäristöt, joissa eri ammattien opiskelijat joutuvat päivittäin kosketuksiin toistensa kanssa, tarjoavat mahdollisuuden uusilla rajapinnoilla toimimiseen. Tällaisten ympäristöjen tiedetään olevan parhaita haluttaessa synnyttää innovaatioita. Innovaatioille hedelmällisessä toimintaympäristössä erilaisen taustan omaavat yksilöt työskentelevät samojen ongelmien parissa. Innovaatioyhteisöt voivat olla tiiviitä, päivittäin kokoontuvia tiimejä tai verkostomaisesti toimivia löyhempiä yhteisöjä. Innovaatioyhteisöjen menestys perustuu osaamiseen ja tiedon jakamiseen sekä kykyyn yhdistää erilaisia näkökulmia ja lähestymistapoja.

Omien fyysisten ympäristöjen lisäksi oppimisympäristöinä toimivat alueelliset, kansalliset ja kansainväliset ympäristöt, joissa opiskelijat toimivat koulutuksensa aikana. Opiskelijat tekevät aitoja työelämälähtöisiä projektitöitä alueen yrityksille ja toimijoille osana opintojaan

Digitaaliset oppimisympäristöt rikastuttavat ja monimuotoistavat ilmiöpohjaista oppimista. Verkossa oppiminen on ajasta ja paikasta riippumaton opetusmuoto. Tämä tuo vapautta opiskelijalle, mutta vaatii häneltä kykyä itsenäiseen työskentelyyn. Opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa opintoja myös valtakunnallisissa verkostoissa. KAMK:n erilaisia oppimisympäristöjä on koottu taulukkoon 2.

Taulukko 2. Kajaanin ammattikorkeakoulun keskeiset oppimisympäristöt.

Oppimisympäristö	Mitä mahdollisuuksia
(CSE)-simulaatioympäristö:	
<ul style="list-style-type: none"> • Ajosimulaattorit 	Tutkimus-, tuotekehitys- ja opetusympäristö, ohjelmisto- ja laitekehitystä
<ul style="list-style-type: none"> • Pelitestauslaboratorio 	Harjoitteluun ja opinnäytetyöhön liittyviä tehtäviä, mallinnus-, videokuvaus- ja animaatioprojekteja (käytössä biometriset pelitestausmenetelmät), virtuaalimatkaailua
Tuotekehitystyöpaja	Projektitoiminnan työkaluja, ohjattua kerhotoimintaa, toimii myös harjoittelupaikkana ja projektitöiden ympäristönä
Protopaja	Konepajan työstökoneet, KAO:n metallipuolen koneet, pikamallikoneet, simulointi- ja mallinnusohjelmiä
Rakennustekniikan laboratorio	Kiinteistön kuntoarvioita, kuntotutkimuksia, korjausrakentamiseen liittyvää tutkimusta
Myötätuuli <ul style="list-style-type: none"> • Kunnon syke (musiikkiliikunta -, kuntosali- ja testaustila) 	Hyvinvointipalveluja asiakaslähtöisesti tuotettuna, tutkimus- ja kehittämistoimintaa, opintojaksojen toteuttamisympäristö
Kätevä koti	Esteettömän asumisen ratkaisuja ja apuvälineitä sekä niiden testausta, näön, kuulon ja kommunikation apuvälineiden testaustila
Hoitotyön simulaatio-oppimisympäristö	Tietokoneohjatuksi mahdollisimman realististen hoitotilanteiden harjoittelu
Älysal	Digitaalitekniologiaa hyödyntävä liikunnallinen oppimisympäristö.

<p>Digitaaliset oppimisympäristöt:</p> <p>Office365</p> <p>Moodle, ACP,</p> <p>Sharepoint</p> <p>Sosiaalisen median sovellukset</p>	<p>Ajasta ja paikasta riippumatonta opiskelua</p>
<p>Innovaatio- ja yrittäjyyskeskus INNOVA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kajak Games -osuuskunta (peliala) • Kajability-osuuskunta (monialainen) 	<p>Ohjausta monialaisiin yrittäjyys- ja projektiopintoihin sekä verkostoitumisista. Yrittäjyys- ja tuotekehitys-ideoiden sparrausta.</p> <p>Innovapro ja NY Start Up -opinnot</p>
<p>Kansainväliset oppimisympäristöt</p>	<p>Kansainvälistymistä ja kotikansainvälistymistä</p> <p>Kaksoistutkintoja</p> <p>Ulkomaan vaihdot</p> <p>Harjoittelut ulkomailla</p>
<p>Opetusravintola Kisälli</p>	<p>Ruokapalveluiden opintoja</p>
<p>Työelämä</p>	<p>Opiskellaan autenttisissa ympäristöissä ja tilanteissa</p> <p>Opinnollistamisen mahdollistaja</p>
<p>Robottiikka ja automaatioympäristöt</p>	<p>Edistää opiskelijan ja työelämän kohtaamista opintojaksoilla, harjoittelussa ja opinnäytetöissä. Yrityksille tarjoaa riskittömän mahdollisuuden kokeilla uutta robotiikka ja automaatiota.</p>
<p>Kirjasto</p>	<p>Informaatiolukutaidon opetus</p> <p>Aineiston monipuolinen hyödyntäminen (e-aineisto, kirjat)</p> <p>Opinnäytetyön digitaalisen pohjan käyttötuki</p> <p>Julkaisutoiminta</p>

Opettajat käyttävät innovatiivista otetta opettamiseen kokeillen uusia opetusmenetelmiä. Osaamisen kehittymiseksi on myös useita erilaisia oppimisympäristöjä, joissa suoritetaan oppimistehtäviä, projektitöitä, harjoitteluja sekä opinnäytetöitä. Oppimisympäristöt toimivat myös opiskelun ja T&K-toiminnan integroinnin solmukohtina.

2.3.2 KAMK kansainvälisyyden todellisena hyödyntäjänä

KAMK24 -strategian tavoitteena on, että KAMK on kansainvälisyyden todellinen hyödyntäjä. Tämä tarkoittaa mm. sitä, että kaikissa koulutuksissa on kansainvälisyysosaamisen polku: kansainvälisyyden huomioiminen opetus sisällöissä, riittävä määrä englannin kielisiä opintoja, sekä kieli- ja kulttuuripintoja. Osaamisalueiden kv-koordinaattorit ja kv-toimisto tukevat opiskelijoiden vaihtoon lähtemistä opintoihin tai harjoitteluun.

Strategisen tavoitteen saavuttaminen merkitsee myös kumppanuusverkoston kehittämistä tarkoituksenmukaiseksi kaikille koulutuksille. Ensisijaisena tavoitteena on kumppanuuksien laajentaminen useammille osaamisalueille ja syventäminen opiskelija- ja henkilöstövaihdon lisäksi opetussuunnitelma- ja opetusyhteistyöhön, TKI-toimintaan ja aluekehitykseen.

Kansainvälisinä oppimisympäristöinä toimivat useat yhteistyökorkeakoulut. Kaksoistutkintoyhteistyötä tehdään puolalaisen University of Rzeszówin, saksalaisen Hochschule Heilbronnin, kanadalaisen Lethbridge Collegen ja venäläisten Moscow State University of Technology, University of Lugaan ja St Petersburg University of Management and Economics kanssa.

Kotikansainvälistymisen mahdollistavat englanninkieliset koulutukset Degree Programme in International Business (BBA) ja Degree Programme in Sports and Leisure Management (SPORT). Vuonna 2017 jatketaan sisäänottoa Degree Programme in Tourism-koulutuksessa. Opiskelijoiden kansainvälistymistä tukee näiden ryhmien poikkialainen opiskelu, opiskelija-kunta KAMOn kansainvälinen toiminta sekä kv-toimiston koordinoima ystäväperhetoiminta.

2.3.3 Yrittäjämäinen KAMK

Liiketoimintaosaaminen on osa jokaisen osaamisalueen opiskelijoiden osaamista. Liiketoimintaosaamista tarvitaan yrityksen tai muun organisaation kannattavaan ja kestävään johtamiseen ja toimintaan. Liiketoimintaosaamisessa ja yrittäjämäisessä toiminnassa korostuu luova, sosiaalinen ja emotionaalinen älykkyys (Aho 2015).

Liiketoimintaosaamisen opintokokonaisuus KAMK:ssa koostuu yritystoiminta-, markkinointi-, sopimusjuridiikka-, johtamis- ja taloushallinto-osaamisesta. Opetusmenetelmissä otetaan huomioon liiketoimintaosaamisen vaatiman älykkyiden kehittäminen.

Liiketoimintaosaajan osaaminen

	Analyttinen ja kriittinen ajattelu	Luova älykkyys	Sosiaalinen älykkyys ja tunneäly
Työn tehokkuus	<ul style="list-style-type: none"> Fokus oituminen ja priorisointi eri medioiden ja digikanavien hyödyntämisessä Oikeiden ja tehokkaiden tulostimittareiden valinta ja arviointi 	<ul style="list-style-type: none"> Omnikanavaisen markkinoinnin ja viestinnän hyödyntäminen Jatkuva tukiprosessien ja järjestelmien kehittämistä Markkinoinnin ja viestinnän digitaalisen sisällön suunnittelua Standardituotteiden myynti digitaalisia kanavia pitkin 	<ul style="list-style-type: none"> Kasvavan tiedon jakamisen ja yhteistyön hyödyntäminen Kasvava työntekijöiden valtuuttaminen päätöksenteossa Etäyhteyksien ja verkon hyödyntäminen kommunikaatiossa, myynnissä ja markkinoinnissa
Työn luonne	<ul style="list-style-type: none"> Datan tulkitsemista ja jäsentämistä Ongelmanratkaisua tiedon paloittelemisella ja jäsentämisen avulla Työssä lisääntyvän nopean reagoinnin yhdistämistä pitkäjänteiseen strategiaan, kokonaiskuvan hahmottaminen 	<ul style="list-style-type: none"> Mielikuvien luominen vaatii ideointia ja innovointia Asiakkaiden liiketoiminnan yhdistäminen omaan tarjontaan: tuotemyynnistä ratkaisumyyntiin Uusien bisnesmahdollisuuksien ja palveluiden konseptointi 	<ul style="list-style-type: none"> Läpinäkyvyyden kasvu vaatii vahvempaa vuorovaikutusta sidosryhmien kanssa Henkilökohtainen kohtaaminen on tärkeää vahvan motivaation ja luottamuksen rakentamiselle Asiakaslähtöisyys vaatii asiakkaan syvälistä ymmärtämistä Esimiestyö muuttuu "coachaamiseksi"
Implikaatiot osaamiseen	<ul style="list-style-type: none"> Tiedon nopea hahmottamiskyky Projektiytötaidot Datan analysointitaidot Kokonaiskuvan hahmottamistaidot, ylitysarkkitehtuuriosaaminen 	<ul style="list-style-type: none"> Digitaidot sekä digitalisaation ymmärtäminen tärkeitä Omnikanavaisuuden hyödyntäminen korostuu Tarvitaan rohkeaa kokeilukulttuuri asennetta 	<ul style="list-style-type: none"> Esimiestaidot, ihmisten ohjaus ja kannustaminen Kommunikointitaidot, luottamuksen ja ymmärryksen korostaminen Tiimityöskentelytaidot

Kuvio 5. Liiketoimintaosaajan osaaminen (Aho 2015)

Yrittäjyyspolku on opiskelijoiden mahdollisuus syventää yrittäjyysvalmiuksiin ja -kokemuksiin jo koulutuksen aikana. Yrittäjyyspolku on tarjolla kaikkien osaamisalueiden opiskelijoille vaihtoehtoisina opintoina. (30 op)

Yhtenä osana yrittäjyyspolkua KAMKissa on tarjolla NY Start Up- ohjelma. Ohjelma tarjoaa käytännönläheisen, matalan kynnyksen oppimisympäristön yrittäjyyden harjoittamiselle. Ohjelma edistää opiskelijan oman osaamisen tunnistamista sekä opitun hyödyntämistä yrityksen aloittamisessa tai työmarkkinoille siirtymisessä.

Ohjelma antaa opiskelijalle ensikosketuksen yrittäjyyteen. NY Start Up- opintojakso (10 op) ajoittuu yhden lukuvuoden ajalle ja sen aikana opiskelijat perustavat oikeilla markkinoilla toimivan NY-yrityksen. Yritykset perustetaan monialaisissa tiimeissä ja NY-vuoden aikana kehitetään tuotteita ja palveluita asiakkaille. Harjoitusyritysvuoden aikana opiskelijat saavat tuntea työelämään sekä omiin edellytyksiin toimia yrittäjänä.

Yrittäjyyspolun jatkona KAMKissa toimii opiskelijoiden vetämänä kaksi osuuskuntaa. Kajak Games (pelipuolen opiskelijoille) sekä monialainen Kajability osk. Osuuskunnissa opiskelijat voivat harjoittaa omaa liiketoimintaansa ilman yrittäjä-statusta . NY Start Up-opinnot toimivat hyvänä polkuna osuuskuntatoimintaan, mutta osuuskuntaan voi liittyä ilman ko. ohjelman läpikäymistäkin.

2.4 Osaamisen ja oppimisen arviointi

KAMKissa arviointi on kehittävää, sillä sen kohteena ovat ammatilliset osaamistavoitteet, jotka määrittyvät sekä yhteisten että ammatillisten kompetenssien avulla. Arvioinnissa hyödynnetään opiskelijan itsearviointia ja työelämän antamaa arviointia sekä mahdollisuuksien mukaan myös vertaisarviointia. Kolmikantaisuus arvioinnissa korostuu opinnollistetuissa opintojaksoissa.

Osaaminen tunnustetaan kriteereiden avulla. Arviointikriteerit ovat selkeät, ja ne ovat sekä opettajien, opiskelijoiden että työelämän tiedossa. Arviointikriteerit kuvaavat tutkinnon edellyttämää osaamista. Ne kuvaavat sitä osaamista, joka opiskelijan tulee saavuttaa koulutuksen aikana. Arviointikriteereiden laadinnassa on huomioitu sekä kansallisesti (NQF) että kansainvälisesti (EQF) määritelty osaamisen viitekehys. Kriteerien laadintaprosessiin osallistuvat ammattikorkeakoulun toimijoiden lisäksi myös työelämän ja opiskelijoiden edustajat työryhmien kautta (mm. oppimisen kehittämisen työryhmä, itsearviointiprosessiin liittyvät työryhmät).

Opintojaksot arvioidaan asteikolla 0–5: kiitettävä (5), hyvä (4 tai 3), tyydyttävä (2 tai 1) ja hylätty (0). Hyväksyttävä eli tyydyttävä taso (1–2) kuvaa osaamista, joka vaaditaan työn tekemiseen. Hyväksyttävä taso ei ole osamattomuutta, vaan minimitaso, joka tutkinnossa riittää. Taso 3–4 kuvaa hyvää osaamista. Taso 5 kuvaa erinomaista eli kiitettävää osaamista. Erinomainen taso on huipputaso, jonka voi saavuttaa koulutuksen aikana.

Opintojakso voidaan arvioida myös merkinnällä hyväksytty–hylätty. Hyväksytty–hylätty-arvioinnissa hyväksytyt suorituksen raja on 70 % .

Kajaanin ammattikorkeakoulussa on käytössä yli koulutusalojen ja yksittäisten tutkintojen ulottuvat, ammattikorkeakoulutasoiset osaamisen arvioinnin kriteerit eli ns. metatason kriteerit. Metatason kriteereitä voidaan hyödyntää sellaisenaan, mutta myös soveltaa kussakin arvioitavassa opintojaksossa erikseen. Kriteerit on ryhmitelty kolmeen ryhmään: tiedot, taidot ja asenteet. Osaaminen on kuvattu erikseen kussakin ryhmässä tyydyttävällä, hyvällä ja erinomaisella tasolla seuraavasti:

KIITETTÄVÄ (5)

Opiskelija osaa suhteessa osaamistavoitteisiin:

Tiedot:

- käyttää asiantuntevasti ja laaja-alaisesti ammattialansa käsitteitä sekä yhdistää niitä kokonaisuuksiksi.

Taidot:

- analysoida, vertailla, yhdistellä ja valita tietoa sekä esittää vaihtoehtoisia toimintatapoja
- analysoida, reflektoida ja arvioida kriittisesti omaa osaamistaan ja ammattialansa toimintatapoja hankkimansa tiedon avulla
- toimia itsenäisesti, vastuullisesti, aloitteellisesti ja joustavasti kulloisessakin oppimis- ja toimintaympäristössä
- valita ja arvioida kriittisesti ammattialansa tekniikoita ja malleja sekä käyttää niitä toiminnassaan.

Asenteet:

toimia asiakaslähtöisesti, tavoitteellisesti ja työelämää kehittävästi * toimia ryhmän jäsenenä edistäen ja kehittäen ryhmän toimintaa

soveltaa kriittisesti ammattieettisiä periaatteita toiminnassaan.

HYVÄ (3–4)

Opiskelija osaa suhteessa osaamistavoitteisiin:

Tiedot:

- käyttää johdonmukaisesti ammattialansa käsitteitä
- nimetä, kuvailla ja perustella ammattialansa perustiedot.

Taidot:

- valita tarkoituksenmukaisia toimintatapoja hankkimansa tiedon ja ohjeistuksen perusteella
- osaa arvioida ja reflektoida omaa osaamistaan ja ammattialansa toimintatapoja
- toimia itsenäisesti ja vastuullisesti erilaisissa tehtävissä kulloisessakin oppimis- ja toimintaympäristössä
- soveltaa tarkoituksenmukaisesti ammattialansa toimintaan soveltuvia tekniikoita ja malleja.

Asenteet:

- toimia asiakaslähtöisesti, tavoitteellisesti ja työelämää kehittävästi
- toimia ryhmän jäsenenä ryhmän yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi
- perustella toimintansa ammattieettisten periaatteiden mukaisesti.

TYDYTTÄVÄ (1–2)

Opiskelija osaa suhteessa osaamistavoitteisiin:

Tiedot:

- käyttää asianmukaisesti keskeisiä/yksittäisiä ammattialansa käsitteitä
- nimetä ja kuvailla ammattialansa perustiedot.

Taidot:

- toimia tarkoituksenmukaisesti, joskin toiminta voi olla vielä epävarmaa

- toimia ohjattuna asianmukaisesti erilaisissa oppimis- ja toimintaympäristöissä
- käyttää toiminnassaan tarkoituksenmukaisesti ammattialansa tekniikoita ja malleja.

Asenteet:

- toimia ammatillisesti asiakastilanteissa
- toimia ryhmän jäsenenä ja ottaa toiminnassaan muut ryhmän jäsenet huomioon
- toimia ammattieettisten periaatteiden mukaisesti.

(Ks. myös liite 2.)

Tämän lisäksi on olemassa omat arviointikriteerit sekä (työ)harjoittelulle että opinnäytetyölle.

Kajaanin ammattikorkeakoulussa on käytössä ammattikorkeakoulutasoiset osaamisen arvioinnin kriteerit eli ns. metatason kriteerit. Metatason kriteereitä voidaan hyödyntää sellaisenaan, mutta myös soveltaa kussakin arvioitavassa opintojaksossa erikseen. Kriteerit on ryhmitelty kolmeen ryhmään: tiedot, taidot ja asenteet.

LÄHTEET

Aho, M. (2015). HEI Digi esiselvitys: digitalouden osaamis- ja koulutustarpeet. Viitattu 16.12.2015. Saatavilla <http://ek.fi/wp-content/uploads/HEI-Digi-esiselvitys-tulokset-4.12.20151.pdf>

Arene. (2007). Ammattikorkeakoulut Bolognan tiellä. Ammattikorkeakoulujen osallistuminen eurooppalaiseen korkeakoulutusalueeseen. <http://www.ncp.fi/ects/materiaali/Ammattikorkeakoulut%20Bolognan%20tiell%E4%20012007>

Auvinen, P., Heikkilä, J., Ilola, H., Kallioinen, O., Luopajarvi, T., Raji, K., & Roslöf, J. (2010). Suositus tutkintojen kansallisen viitekehyksen (NQF) ja tutkintojen yhteisten kompetenssien soveltamisesta ammattikorkeakouluissa. ARENE: Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto.

Auvinen, P. (2002). Opetussuunnitelma ammattikorkeakoulussa. Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun julkaisuja B: Selosteita ja opetusmateriaalia, 9.

Dankbaar, M.E.W., Roozenboom, M.B., Oprins, E., Rutten, F., van Saase, J., van Merrienboer, J. & Schuit, S. C. E. (2014) Gaming as a training tool to train cognitive skills in Emergency Medicine: how effective is it? Teoksessa Bill Schouten, Stephen Fedtke, Marlies Schijven, Mirjam Vosmeer, Alex Gekker (toim.) Games for Health 2014. Proceedings of the 4th conference on gaming and playful interaction in healthcare. Wiesbaden: Springer Vieweg.

Eteläpelto, A. (2009). Yhteisöllinen luovuus opettajaopiskelijoiden pitkäkestoisessa oppimisyhteisössä: Tunneilmapiiri ja valtasuhteet luovuuden esteinä. Ammattikasvatuksen aikakauskirja, 11, 15–37.

Gaming, GBL and Gamification: What's the Difference Again? Viitattu 25.11.2015. <http://www.gamesandlearning.org/>

Helin, K. 2002. Yhdessä menestymisen taito. Helsinki: Kauppakaari Oyj.

Juva, K. & Hynynen, A. (2011). Oivallus loppuraportti. Elinkeinoelämän keskusliitto.

Kainuu-ohjelma. Hyvinvoiva ja elinvoimainen Kainuu. Maakuntasuunnitelma 2035. Maakuntaohjelma 2014-2017. http://kainuunliitto.fi/sites/kainuunliitto.fi/files/atoms/files/kainuu-ohjelma_julkaisupohjalle_03092015.pdf

Kairisto-Mertanen, L., Kanerva-Lehto, H., & Penttilä, T. (2009). Kohti Innovaatiopedagogiikkaa. Uusi lähestymistapa ammattikorkeakoulujen opetukseen ja oppimiseen. Turun ammattikorkeakoulu: Raportteja 92.

Kansallinen innovaatiostrategia. (2008). Työ- ja elinkeinoministeriö.

Karjalainen, A. (2003). Akateeminen opetussuunnitelmatyö. Oulun yliopisto: Opetuksen kehittämisen yksikkö.

Karjalainen, A., Alha, K., & Jutila, S. (2003). Anna aikaa ajatella. Oulun yliopisto: Opetuksen kehittämisen yksikkö.

Kilpeläinen, T. & Virtanen, V. (2012). Kainuun korkeakoulustrategian lähtökohdat.

<http://intra.kajak.local/haku/Sivut/results.aspx?k=kainuun%20korkeakoulu-strategia>

Komonen, K. (2007). Integratiivinen oppimisympäristö – työelämässä oppimisen pedagoginen malli. Ammattikasvatuksen aikakauskirja 9, 36–46.

Kotila, H. (2012). Oppimiskäsitykset ja oppiminen ammattikorkeakoulujen toimintaympäristöissä. Teoksessa H., Kotila & K., Mäki (toim.) Ammattikorkeakoulupedagogiikka 2 (s. 26–34). Edita: Helsinki.

Kotila, H. & Mäki, K. (2012). Ammattikorkeakoulupedagogiikka 2. Helsinki: Edita Prima Oy.

Lonka, K. 2015. Tulevaisuuden taidot #ops2016. Digitalisaatio kouluissa? Luento Kaukametsän sali, Kajaani 27.12.2015.

Mäki, K. & Saranpää, M. (2012). Johtamisen pedagogiikkaa ja pedagogisen osaamisen johtamista. Teoksessa Kotila, H. & Mäki, K. (toim.) Ammattikorkeakoulun pedagogiikka 2. Edita. Helsinki.

OIVALLUS loppuraportti. (2011). Elinkeinoelämän keskusliitto.

Pelikasvattajan käsikirja. 2013. Tampere: Tammerprint Oy. Viitattu 25.11.2015. <http://www.pelipaiva.fi/pelikasvattajankasikirja.pdf>

Saranpää, M. (2012). Moduuliovetussuunnitelma ammattikorkeakoulussa. Työpapereita. Kajaanin ammattikorkeakoulu 7.8.2012.

Saranpää, M. (2012). Arvostan osaamista, arvioin osaamisia, kriteerien kriteerit. Teoksessa Kotila, H. & Mäki, K. (toim.) 2012. Ammattikorkeakoulun pedagogiikka 2. Edita. Helsinki, 67–88.

Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu. (2012). Yhteiset osaamisen arviointikriteerit (julkaisematon lähde).

Tynjälä, P. (1999). Oppiminen tiedon rakentamisena. Konstruktivistisen oppimiskäsityksen perusteita. Helsinki: Kirjayhtymä.

Töytäri, A. (2012). Kehittyvä YAMK – Työelämää uudistavaa osaamista. HAMKin julkaisuja 9. Hämeen ammattikorkeakoulu. Tampere: Tammerprint Oy.

Vermunt, J. D. (2005). Relations between student learning patterns and personal and contextual factors and academic performance. Higher Education, 49, 205–234.

Wenger, E. (2003). Communities of Practice. Learning, Meaning and Identity. New York: Cambridge University Press.

Opetussuunnitelman kuvaus

Opintojakson osaamistavoitteet

Suosittelvat muut opinnot

Opintojakson sisältö (ydinaines kuvataan tässä)

Arviointikriteerit (kiitettävä, hyvä, tyydyttävä tai hyväksyty/hylätty)

Kuuluu opintokokonaisuuteen

Vuosittain päivitetään:

Opettajan/ vastuuhenkilön nimi

Suosittelu ja vaadittava kirjallisuus

Arviointimenetelmät (toteutus) ja -kriteerit (opintojakso)

Ilmoittautumisaika

Vastuuyksikkö

Lisätietoja opiskelijoille

Harjoittelu- ja työelämäyhteistyö

KV yhteydet

Toteutustapa

Opiskelumuodot ja opetusmenetelmät

Opetuskieli

Ajoitus

Ryhmä(t)

Paikkoja

Opettaja(t)

Koulutusohjelma(t)

Toimipiste

Arviointiasteikko

Opintojaksototeutuksen valinnaiset suoritustavat

Tenttien ajankohdat

Sisällön jaksotus

Meta-tason arviointikriteerit KAMK:ssa

TYYYDYTTÄVÄ	HYVÄ	KIITETTÄVÄ
arvosana 1-2	arvosana 3-4	arvosana 5
<u>Opiskelija osaa suhteessa osaamista-voitteisiin:</u>	<u>Opiskelija osaa suhteessa osaamista-voitteisiin:</u>	<u>Opiskelija osaa suhteessa osaamista-voitteisiin:</u>
<i>Tiedot:</i>	<i>Tiedot:</i>	<i>Tiedot:</i>
<ul style="list-style-type: none"> • käyttää asianmukaisesti keskeisiä/yksittäisiä ammattialansa käsitteitä • nimetä ja kuvailla ammattialansa perustiedot 	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää johdonmukaisesti ammattialansa käsitteitä • nimetä, kuvailla ja perustella ammattialansa perustiedot 	<ul style="list-style-type: none"> • käyttää asiantuntevasti ja laaja-alaisesti ammattialansa käsitteitä sekä yhdistää niitä kokonaisuudeksi
<i>Taidot:</i>	<i>Taidot:</i>	<i>Taidot:</i>
<ul style="list-style-type: none"> • toimia tarkoituksenmukaisesti, joskin toiminta voi olla vielä epävarmaa • toimia ohjattuna asianmukaisesti erilaisissa oppimis- ja toimintaympäristöissä • käyttää toiminnassaan tarkoituksenmukaisesti ammattialansa tekniikoita ja malleja 	<ul style="list-style-type: none"> • valita tarkoituksenmukaisia toimintatapoja hankkimansa tiedon ja ohjeistuksen perusteella • osaa arvioida ja reflektoida omaa osaamistaan ja ammattialansa toimintatapoja 	<ul style="list-style-type: none"> • analysoida, vertailla, yhdistellä ja valita tietoa sekä esittää vaihtoehtoisia toimintatapoja • analysoida, reflektoida ja arvioida kriittisesti omaa osaamistaan ja ammattialansa toimintatapoja hankkimansa tiedon avulla

<p style="text-align: center;">Asenteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ottaa toiminnassaan asiakkaat huomioon • toimia ryhmän jäsenenä ja ottaa toiminnassaan muut ryhmän jäsenet huomioon • toimia ammattieettisten periaatteiden mukaisesti 	<ul style="list-style-type: none"> • toimia itsenäisesti ja vastuullisesti erilaisissa tehtävissä kulloisessakin oppimis- ja toimintaympäristössä • soveltaa tarkoituksenmukaisesti ammattialansa toimintaan soveltuvia tekniikoita ja malleja <p style="text-align: center;">Asenteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimia ammatillisesti asiakastilanteissa • toimia ryhmän jäsenenä ryhmän yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi • perustella toimintansa ammattieettisten periaatteiden mukaisesti 	<ul style="list-style-type: none"> • toimia itsenäisesti, vastuullisesti, aloitteellisesti ja joustavasti kulloisessakin oppimis- ja toimintaympäristössä • valita ja arvioida kriittisesti ammattialansa tekniikoita ja malleja sekä käyttää niitä toiminnassaan <p style="text-align: center;">Asenteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimia asiakaslähtöisesti, tavoitteellisesti ja työelämää kehittävasti • toimia ryhmän jäsenenä edistämisen ja kehittämisen ryhmän toimintaa • soveltaa kriittisesti ammattieettisiä periaatteita toiminnassaan
<p>Asianmukainen toiminta</p> <p>→</p>	<p>Perusteltu toiminta</p> <p>→</p>	<p>Kehittävä toiminta</p>

Opettajien Peppiohjeistus